

podrezujejo plevel. Pri vsakem okopalniku so lemeži in noži pritrjeni tako, da jih moremo prestavljati za širše in ozje vrste.

Prvo okopavanje pri krompirju, pesi in korenju naj se vrši kolikor mogoče zgodaj, in sicer takoj, kakor hitro se vrste dobro vidijo. Najbolje storimo, ako prvič okopavamo z motiko. Z okopalnikom bi lahko poškodovali majhne rastline. Če pa manjka delavcev rabimo okopalnik tudi za prvo okopavanje. V tem slučaju postavimo lemeže bolj skupaj, da okopamo zemljo le po sredini vrst, vrste same pa okopamo z motikami. Tako delo je ceneje in se hitreje opravi.

Okopavine okopavamo po dvakrat, trikrat in tudi večkrat. To se ravna po tem, kako težka je zemlja in s plevelom porastla. Pri rahli in plevela prosti zemlji zadostuje dvakratno okopavanje, težko in plevelasto zemljo pa moramo trikrat okopavati. Kakor hitro se zemlja obraste s plevelom ali kakor hitro se napravi površje zemlje trda skorja je delo obnoviti. Po okopavinah — turščici, krompirju, pesi — ima ostati zemlja čista od plevela. Ne sme se pripetiti, da bi zemlja po teh poljskih sadijih postala še bolj plevelna.

Nekatere rastline je treba z zemljo še osipati, da nam bolje rode. To velja v prvi vrsti za turščico in krompir. Osipavamo pa tudi buče, kumare, fižol in zelje. Z osipavanjem ali ogrebanjem rahljamo zemljo, jo dobro prezračimo in prisujemo k rastlinam. S tem zatiramo plevel, rastlinam pa dajemo nove plasti zemlje v izkoriščanje. Osipana turščica poveže nove korenine iz spodnjega kolenca. Te koreninice pomagajo, da se turščica boljše vkorenini in lažje kljubuje burjam in nevihtam. Čim več korenin je v zemlji, tem bujnejši in večji je tudi nadzemski del rastline in toliko več bomo imeli splošnega pridelka.

Posebno dobro je osipavanje tudi za krompir, ki uspeva že po svojih prirodnih svojstvih najbolje v rahli, kešnati in propustni zemlji.

Neposredni uspeh rahljanja zemlje z okopalniki in osipalniki pa je ta, da moremo zemljo za takšno obdelovanje že od vsega početka boljše obdelovati in nasaditi rastline v pravilne in širše vrste. S tem prihranimo mnogo semen in posamezne rastline pridejo v enakomerno razdaljo med seboj. Pregosto nasajen krompir v vrstah izpod 60 cm vsaksebi, ostane droben. Koruza pa, ki nima primerne razdalje vrst, t. j. posamezne vrste 70 do 80 cm narazen, ne more doseči 2 do 3 klasov ali latov na enem stebelu.

Vekoslav Stampar.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Ko se je v pondeljek po enotedenskem odmoru zopet sestala narodna skupščina, so mnogi mislili, da je s tem napočila nova doba v vladni in državni politiki. Pričakovano se je, da je strankarski sporazum med radikali in radičevci, ali kakor se na kratko imenuje RR. sporazum že dozorel in da bo prišel že s tem dnem do izraza. Tik pred sejo je pa Pašič zbral svoj poslanski klub in je podal

svoje mnenje o sporazumu.

Povedal je najprej, da anketa ali parlamentarni odbor glede 24 preostalih hrvatskih mandatov ni bil dovolj natančen, da o sporazumu ni niti govora in da je treba na to še čakati, da bo najprej sodnija glede zaprtega Radiča izrekla svojo sodbo in da se bo poprej še marsikaj drugega odločilo, proučilo, uredilo, dogodilo itd.

Pašičevo zavlačevanje

po stari navadi je s tem govorom podano vsem v svobodno razlaganje in razumevanje. Kakor navadno, tako se tudi lokrat Pašičeve besede lahko najrazličnejše tolmačijo. Samostojni demokrati si lahko mislijo, da jih bo Pašič do konca svojega življenja držal na vladi, zagovorniki brezpogojnega sporazuma radičevcev z radikali v Zagrebu pa lahko tudi trdijo, da RR sporazum ni niti odložen, kaj šele prekinjen. Na vsak način ima ta struja v Zagrebu bolj prav kot pa samostojni demokrati, ki se Pašiču ne zdijo niti besedice vredni.

Volitve v državni svet.

S poročilom anketnega odbora se pondeljkova seja skupščine ni bavila. Izvedla je pa dopolnilne volitve v državni svet in ker se je že v naprej videlo, da v tem vrhovnem nadzorskem mestu državne uprave ni od vladne večine predlagan niti eden Slovenec ali Hrvat, že že pred volitvami Jugoslovanski klub podal svojo

protestno izjavo.

V tej izjavi se naglašja, da se glede davkov v največji meri ozira na Slovenijo, dočim se niti enega Slovenca ne pripusti k upravnim poslom skupne države. Potestne izjave so podali tudi hrvatski. Davidovičev demokratski, muslimanski in zemljoradniški klub z utemeljevanjem, da vlada vsepovsod namešča samo svoje pristaše in nato se je cela opozicija pred volitvami odstranila. Vladna večina je sama s 153 glasovi izvedla volitve v državni svet.

Važne interpelacije

so bile tudi na dnevnem redu. Kot prva je bila interpelacija Jugoslovanskega kluba radi preganjanja slovenskih profesorjev in učiteljev. Prosvetni minister Pribečević bi moral odgovarjati, a je skrbno pazil na dnevnem redu in se je še poprej umaknil iz dvorane. Poslanec

odkar kupujem »MIRIM« ječmenovo sladno kavo, sem kakor prerोजना! Pa je res izvrstna in dvakrat tako izdatna kakor druga. Učinkuje na dobro voljo in zdravje ter se dobi pri vsakem trgovcu.

Pušenjak in eden od zemljoradnikov sta intervenirala finančnega ministra radi nejasnih računov in radi pomanjkanja vsake kontrole pri razpolaganju z državnim premoženjem. Finančni minister je tako odgovoril, da sta oba poslancata morala izjaviti, da to sploh ni odgovor.

BOLGARIJA.

Bolgarska vlada nadaljuje s polno paro preganjanje vseh svojih nasprotnikov. Kakor po sovražnem vojnem ozemlju hodijo po celi deželi vladna in vojaška dobrovoljska krдела, ki imajo popolno oblast nad narodom — nad njegovim premoženjem in tudi nad njegovim življenjem. Ljudi, ki so kolikortoliko znani kot nasprotniki sedaj vladajočih velekapitalističnih in lažnaprednih strank, se aretirajo, da se velika večina takoj pobije, drugo pa izvede pred prekosodna vojaška sodišča. O teh, ki so jih vladni oboroženci sami pobili, izdaja potem vlada obvestila in objave, da so ubežali ali pa da so skušali bežati in da so bili na begu ustreljeni. Na sodne razprave postavlja vlada tudi svoje špijone, ki s svojimi izjavami kot navidezni obtoženci obremenjujejo razne ljudi, ki so režimu na poti. Vladni krogi pošiljajo iz Sofije v svet vse polno najetih morilcev proti svojim nasprotnikom, ki so se v tujini že pred dolgim časom naselili kot politični begunci. Bolgarska vlada predstavlja vse svoje navadne politične nasprotnike kot najhujše zarotnike vsled tega, da bi preslepila mednarodni svet in dobila dovoljenje za veliko zvišanje armade, ki je bilo določeno na gotovo število mož z mirovnimi pogodbami.

ITALIJA.

Fašisti so po vsej državi vpriporili slovesno proslavo 10 obletnice italijanske vojne napovedi. Poslanska zbornica je imela v soboto svečano sejo, na kateri je govoril tudi Mussolini. Mussolini je izdal skupen proglas na vojsko, mornarico in aeronavtiliko. V Rovigu so fašisti na cesti pretepli porotnike, ker so bili obsodili dva fašista. Nato so vdrl v socialistični delavski dom in ga popolnoma upostolili. Istotako so upostolili tamkajšnji hotel, ki je last socialistov. Tudi po drugih mestih napadajo fašisti socialistično delavstvo.

AMERIKA KOT UPNIK.

postaja evropskim državam zelo neprijetna, zlasti pa pritiska na Francijo. Svoje zahteve po takojšnji ureditvi francoskega dolga opira Amerika na okolnost, da plačuje vsak Amerikaneec letno po 68 dolarjev davka, vsak Francoz pa samo 33 dolarjev. Francijo smatrajo Amerikanci za zelo bogato deželo, ker je vsa francoska industrija stalno in polno zaposlena in ker vrednost francoskega izvoza znatno presega vrednost uvoza. Amerikanci očitajo Franciji dalje, da vzdržuje ogromno armado, ki šteje v mirnem času nad 600.000 mož, v vojnem času pa 5 milijonov, za katere je treba imeti pripravljeno vso vojaško opremo. Posebno bode Amerikance v oči francosko letalstvo, ki je namočnejše med vsemi državami. Kdor pa more plačevati tako ogromne stroške za oboroževanje, plača lahko po mnenju Amerikancev tudi svoj dolg.

Prireditve.

Sv. Rupert v Slov. gor. Na splošno željo občinstva ponovi tukajšnji orlovski odsek na binkoštni pondeljek, dne 1. junija t. l., ob treh popoldne v prostorih stare šole gledališki predstavi »Kmet Herod« in »Eno uro doktor.« Uljudno zopet vabi orlovski odsek!

Slovensko kat. izobraževalno društvo »Skalne« na Zg. Polskavi priredi dne 1. junija t. l., to je na binkoštni pondeljek, ob treh popoldne v Društvenem domu na Zgornji Polskavi lepo igro »Tihotapec« v petih dejanjih. Med odmor svira društveni tamburaški zbor. Nastopi tudi pevski zbor. Cela prireditve obeta biti jako lepa in je čisti dobiček namenjen za poravnavo stroškov, nastalih pri gradnji novega doma. Zatorej, prijatelji naše vrle mladine in poštene zabave, pridite v obilnem številu! Na binkoštni pondeljek vsi na Zgornjo Polskavo!

Loterija v Ptuj. Z zanimanjem povprašujejo od vseh strani, kako bo pri tej loteriji v Ptuj, ako bo moral vsaki osebno v Ptuj priti k žrebanju, ali bo lahko doma zvedel o izidu loterije. Poslušajte: Žrebanje se bo vršilo pod državnim nadzorstvom in kdor je kupil srečko, ni treba, da bo osebno navzoč pri žrebanju. Vse izžrebane številke pa bodo objavljene v časopisih: »Slovenski Gospodar«, »Nša Straža« in »Slovenec.« Dobitki se pa bodo tudi vsakemu na željo na dom poslali. Samo še en mesec je čas, segajte vsi pridno po srečkah, ker dobitki so zelo lepi, koristni in vrlo solidni. Lahko dobiš za mali denar brhkega konja, vsaka gospodinja bo lahko vesela, ko bo dobila modern šivalni stroj, drugi zopet kolo in to prvovrstno, ali pa polovnjak vina, ali moško obleko itd. Vseh dobitkov je

250. Srečka stane samo 5 dinarjev. Povej to tudi drugim znancem in prijateljem in naroči skupaj več srečk, dokler so še za dobiti, da ne boš prepozen. Naročajo se: Zupni urad sv. Peter in Pavel, Ptuj.

Društveni dom Mala Nedelja. Na trojičko nedeljo, 7. junija, popoldne ob pol štirih, se ponovi igra »Revček Andrejček«, narodna igra s petjem in godbo. Ne zamudite in oglejte si vsi to krasno igro, ki se vpripori zadnjikrat!

Dijaška orlovska prireditve se bo vršila dne 7. junija v nedeljo. Začetek prireditve ob 8. uri zjutraj. Popoldne ob treh bo javna telovadba in ljudska zabava v mestni grahi. Sodeluje godba iz Maribora.

Polzela. Ker je v nedeljo vsled premajhnega prostora moralo oditi mnogo ljudi, se ponovi na binkoštno nedeljo »Miklova Zala« na vrtu g. Cimpermana. Začetek točno ob treh popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši v dvorani. Ker je zopet pričakovati obilne udeležbe, se priporoča rezervirati vstopnice. Čisti dobiček je namenjen za stavbo Društvenega doma. Se priporočamo v obilni obisk. Bog živ!

Celjsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 12. julija t. l. v Laškem orlovski tabor in prosimo vsa sosednja društva, da blagovolijo to vpoštevat in ne priredijo omejenega dne svojih prireditve. Bog živ!

Savinjsko orlovsko okrožje vabi na mladinski dan, 13. se vrši dne 28. in 29. junija na Polzeli z izvanrednim programom. Vršijo se prostovoljne javne tekme v prostih in orodnih vajah in lahki atletiki. Posebno pozornost bodo vzbujale javne tekme in darila, katera se bodo razdelila zmagovalcem. Za polovično vožnjo je zaproseno. Natančen spored priobčimo prihodnjic. Bog živ!

Vojnik. Prostovoljno gasilno društvo v Vojniku proslavi na Vidov dan, dne 28. junija t. l., 45letnico obstoja društva. Sosedna tovariška društva se vabijo k obilni udeležbi. Natančnejši spored se pravočasno objavi.

Sv. Križ pri Mariboru. Prireditve ljudske drame »Lovski tat« dne 21. 5. je zopet pokazala, kaj premore složno sodelovanje mladih, idealnih ljudi. Napore in dolgočasne so bile vaje, pa zato ne brez uspeha. Kdor je videl te prizore, jih ne pozabi več in od vseh strani se oglašajo želje, da bi se še večkrat kaj podobnega uprizorilo. Svoje vloge so igralci po temeljiti predpripravi dobro razumeli in se zato tudi popolnoma poglobili vanje. Gozdar Hrast je bil res možak kakor hrast, razločno in umerjeno mu je tekla beseda. Usmilila sta se nam ubogi Pavel Tratnik in njegova zaročenka Cilka, ko nista mogla doseči svoje sreče, ker je lovška straža zapeljala Pavleta, da je, zasaden pri fatvini srne, umoril lovca Jevšarja ter dopustil, da je bil Osat mesto njega obsojen. Dasi je prisegel, da hoče svoj greh tajiti pred svetom, je vendar, premagan od Cilkine odločnosti, padel pred njo na kolena ter tako močito priznal svojo krivdo. Težo vesti si hoče olajšati, zato pošče Osatovo ženo ter ji izroči listič, na katerem prizna zločin. Ko se je še zadnjič poslovil od Cilke ter vpričo njenega očeta priznal svojo krivdo, ubeži skozi vrata, videč, da so orožniki za njim, ker noče obstati na njih poziv, počí strel in konča njegovo mlado življenje. — Dosedaj še ni nobena prireditve tako učinkovala kakor ta. Vsem ljubim gostom izrekamo na tem mestu srčno hvalo za naklonjenost! Upamo, da vlada vsepovsod prepričanje: Vredno je potruditi se k prireditvam k Sv. Križu!

Orlovski dan v Jarenini. Minulo nedeljo se je proslavljala v Jarenini redka slavnost, ki bo našim Jareninčanom in njihovim gostom ostala še dolgo v spominu. Tega dne se je vršil v Jarenini celodnevni zlet mariborske Orlovske srenje. Udeležila se je zleta poleg Orlov iz Maribora, St. Olja, Sv. Petra, Jarenine in ostalih okoliških krajev še številna množica domačinov in veliko število orlovskih prijateljev iz Maribora. Zadovoljni so bili z zletom vsi, ker jim je nudil užitek, kot ga znajo prirediti le Orli. S svojim discipliniranim nastopom in izredno dobro uspelim sporedom prireditve so šele pokazali našemu ljudstvu razliko, katera loči Orle od brezverskega Sokola, ki se skuša tudi v Jarenini vgnediti. Orlovski nastop je uničil vse izglede Sokolov, ki so skušali svoje stališče v Jarenini ojačiti z velikim zletom dne 17. t. m., ki se je pa končal s še večjo polomijo. Domačini, priprosto ljudstvo, radi katerega je bil sokolski zlet vpriporjen, da ga zvabi v sokolske vrste, se zleta sploh niso udeležili. Le od daleč so bili priča nekulturnemu nastopu sokolašev, katerih žalostne vaje so gledali le iz Maribora došli demokratarji. Orlovski zlet je pa pokazal Sokolom, da jim v Jarenini ni mesta. Potek zleta ne bomo na dolgo in široko opisovali, saj so bili udeleženci sami priča, da se je vršil naravnost vzorno. Omenimo le na kratko spored: Orli so se zbrali v Jarenini že zjutraj. Predpoldan se je vršila slovesna služba božja, med katero je imel krasen slavnostni govor č. g. šentiljski župnik, duh. svetnik Evald Vračko. Po sv. opravilu so se zbrali Orli na pokopališču, da se poklonijo na grobu ustanovitelju jareninskega Orla, bratu Šketu. Govoril je na grobu brat Petrun. Popoldan se je vršil sprejem iz Maribora došlih številnih gostov, nato so bile večernice, potem pa je številna množica napolnila telovadni prostor poleg cerkve, kjer se je vršil nad vse zanimiv in srečno sestavljen telovadni spored. Proste vaje članov, članic, naraščaja, orodna telovadba na bradlji in na drugo, vse je bilo izvajano brezhibno in dovršeno. Posebno je ljudi zanimalo skakanje v višino brez in s palico, kjer so nekateri telovadci pokazali, da so skoke pridno trenirali. Med telovadbo je pozdravil navzoče v lepem govoru jareninski župan g. Šparl; odgovoril pa mu je predsednik mariborskega orlovskega okrožja g. dr. Veble. Po telovadbi se je vršila neprilijena zabava na vrtu g. Cvilaka; pod noč so se gosti razšli. Omeniti moramo da še pred vsem poztrovno godbo kat. Omladine iz Maribora, ki je mnogo doprinesla, da je cela prireditve izpadla tako zanimivo in lepo.

Ob priliki jareninske orlovske prireditve so se mnogi izredno trudili, da se je tako krasno izvršila. Vsem našim

iskrena zahvala! Pred vsem pa preč. g. svetniku Vračku za ognjevit govor, jereninskemu g. dekanu za prostor in naklonjenost, županu g. Sparlu za pozdrave, g. Šumenjaku še posebej za njegov trud in skrb in da je naše malčke tako razveselil. Enako smo hvaležni vsem bratom in sestram za telovaden nastop, kakor tudi Mariborčanom in jereninčanom za udeležbo! — Bog živi! Mariborska orlovska srenja.

Orliški krožek Sv. Peter pri Mariboru priredi na binško nedeljo, dne 31. t. m., popoldne po večernicah pri cerkvi akademijo z izbranim sporedom. Prijatelji orlovske misli, pridite! Vstopnina 3 din. Na veselo svidenje!

Ormož. Kat. prosvetno društvo priredi na binško nedeljo, dne 31. maja t. l., in dne 1. junija ob treh popoldne v prostorih Kat. doma igre »Dve materi.« Ker je igra lepa, se pričakuje obilne udeležbe!

Pobrežje pri Mariboru. Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda«, podružnica v Pobrežju priredi v nedeljo, dne 7. junija t. l. v lepem in velikem gostilniškem vrtu gostilne g. Simoniča v Pobrežju vrtno veselico. Spored bo zelo obširen in se bode lahko vsak gost najbolje zabaval. Začetek veselice ob 15. uri popoldne, konec o polnoči. Vstopnina za osebo 5 D. V slučaju slabega vremena se vrši veselica drugo nedeljo, 14. t. m. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Tedenske novice.

Smrt dveh gospodov duhovnikov. Iz Šmarja pri Jelšah smo prejeli žalostno vest, da je tamkaj umrl na pljučnici g. častni kanonik in dekan Janez Bohanec minuli ponedeljek. Pogreb blagega rajnega kanonika se bo vršil v četrtek, ob 10. uri predpoldne. Pokojni je bil doma od Sv. Križa pri Ljutomeru, kjer se je rodil leta 1849. V Mariboru je obiskoval gimnazijo in bogoslovje. Kaplanoval je na več kaplanijah v Slov. goricah. Župnik je bil na Svetinjah, odkoder je prišel za dekana v Šmarje pri Jelšah. Za njegove dušnopastirske zasluge ga je škof imenoval za duhovnega svetovalca in častnega kanonika. Rajni je bil kot kaplan, župnik ter dekan navdušen slovenski rodoljub in goreč duhovni pastir. Vsi, ki so ga poznali, mu bodo ohranili trajno hvaležen spomin. — Zadnje sredo predpoldne se je na vrtu oo. frančiškanov v Mariboru smrtno ponesrečil 75 let stari zlatomašnik g. o. Kalist Heric. Stari gospod je bil namreč že par let malodane slep, se je šel sprehajati na vrt, ker ni videl, je padel v cisterno, v koji nabirajo deževnico za zalivanje vrtno zelenjave. Cisterna slučajno ni bila pokrita. Kalista so tovariši pogrešili šele opoldne, ker ga ni bilo k obedu. Šli so ga iskat na vrt in ga našli utopljenega v cisterni. Rajni oče Heric je bil rojen leta 1850 pri Sv. Križu pri Ljutomeru in postal mašnik 1872. Kot dušni pastir je deloval v mariborskem samostanu, le eno leto je bil pri Sv. Trojici v Slov. gor. Postavil si je nezabven spomin s pozidavo nove frančiškanske bazilike v Mariboru in novega samostanskega poslopja. Znan je bil kot goreč ter svet duhovnik. Bil je v pravem pomenu duhovni oče svojih ovčic in redovnih tovarišev. Večkrat je bil gvardijan, dolgo vrsto let župnik frančiškanske župnije in je službo župnika odložil, ker so ga zapustile oči. Svetila mu večna luč!

Nismo verjeli, a zgodilo se je. Vendar so se enkrat v Beogradu tudi nas revnih delavcev spomnili. Večkrat se je pisalo in ugibalo, na kakšen način da bi se pomagalo brezposelnosti, oziroma pomagalo revnim nižjim slojem. A v tem oziru se še ni nič storilo. Mi imamo sicer delavsko zbornico, katero poznamo le po imenu in tudi s tem, da plačujemo redno mesečne prispevke. Zdaj naenkrat so se v Beogradu na drug način tudi nas spomnili. Plačajte, delavci, 20dstotni delovni in invalidski davek. Ni dovolj, da mi od naših vsakdanjih potrebščin že itak plačujemo ogromen neposredni davek! Davki se sicer res morejo plačevati za obstoj države, a naj bi se v tej stvari ne pretiralo. Mi navadni delavci kdaj da se preživljamo z našimi pičlimi dohodki. Naši delodajalci plačujejo skrajno slabo, sklicujoč se na to, da naših proizvodov prodati ne morejo. Zato delavce odpuščajo. Draginja pritiska na nas, živimo od danes do jutri. Ubogi družinski očetje, njih zaslužek ne zadostuje za najpotrebnejše. Stališče naše je skrajno slabo. In zdaj pa ta novi davek! Prisiljeni smo se izseliti drugam, ali pa stradati doma. Zato prosimo naše narodne poslance, ako je mogoče, da bi se isti zaradi teh novih davkov na merodajnem mestu zavzeli za nas ročne delavce, vpoštevajoč naš bedni položaj. — Ročni delavci.

Novice iz Slov. Bistrice. Dne 20. maja popoldne je po daljšem hiranju izdihnil svojo blago dušo posestnik Jakob Vehovar iz Spodnje Ložnice. Pokojnik je sodeloval pri raznih društvi in zavodih ter bil že od svoje zgodnje mladosti neomajen pristaš SLS. Pogreb se je vršil dne 22. t. m. predpoldan s sv. mašo. Da je bil pokojni res priljubljen med ljudstvom, je pokazala ogromna množica ljudstva, ko smo ga spremili k zadnjemu počitku. Cerkevni pevski zbor mu je zapel nagrobno »Vigred se povrne.« Hiši žalosti izražamo vsi svoje sožalje ter ji želimo, da ostane duh pokojnega očeta med njimi, da ostanejo neomajeni in zvesti, kakor je bil oče na podlagi krščanstva. — Poslovodja Krajncič Lojze je daroval za Orla v Slov. Bistrici 250 dinarjev. Iskrena hvala! Posnemanja vredno!

V Gornjemgradu je umrla v ponedeljek, dne 18. maja t. l., ob desetih dopoldan na srčni vodeniki, ki jo je mučila nad 14 mesecev, blaga mati Joštova v starosti 64 let. Pogreb je bil v sredo, dne 20. maja. N. v. m. p!

Rudarska slavnost v Rajhenburgu. Dne 17. t. m. se je vršila v Rajhenburgu slavnost, kakoršne še najstarejši tukajšnji ljudje ne pomnijo. Kip sv. Barbare, katerega so rudarji leta 1922 prinesli v dar Lurški Mariji, je bil v nedeljo, dne 17. t. m., v slovesnem sprevedu prenešen v središče rajhenburškega rudarskega obrata, na Senovo k

sv. Janezu. V cerkvi je napravljen za kip poseben oltar, katerega je pozlatil domači slikar g. Radej. Procesije so se udeležili skoro vsi rudarji, brez razlike strank; nadalje uradništvo rudnika, duhovščina in mnogo ljudstva. Igrala je godba domače požarne brambe. Kip je nosilo osem rudarjev, osem jih pa je tvorilo špalir z rudarskimi svetilnicami v rokah. Pri Lurški Marijini cerkvi je vzel od kipa slovo domači č. g. župnik Tratnik v pretresljivem govoru, v cerkvi sv. Janeza pa ga je pozdravil s pridigo, v kateri je orisal življenje sv. Barbare ter jo priporočal rudarjem kot zaščitnico. Vabil je rudarje tudi k vstopu v društvo sv. Barbare, ki se bo v kratkem ustanovilo. Nato je prečital pismo, v katerem poroča našim rojakom-rudarjem v Nemčiji o slovesnosti, ki se je vršila. Pismo je podpisal g. župnik in v imenu rudarjev g. Hajdenik. Rudarji, ohranite še naprej to edinost, katero ste pokazali ob slovesnosti! — Istega dne je bil pri cerkvi sv. Janeza blagoslovljen novi veliki zvon z imenom sv. Barbare.

Dve usmrtni v enem tednu.

V pravkar preteklem tednu je izvršil sarajevski rabelj Florijan Mausner kar dve usmrtni na smrt obsojenih zločincev: 24letnega Franceta Podleska v Celju in 38letnega Simona Nagliča v Ljubljani. O poteku teh usmrtev poročamo na drugem mestu, vendar se nam zdi potrebno omeniti, da so te izvršitve smrtne kazni znamenje časa, v katerem živimo. Svetovna vojna je zruhljala čut posameznikov in ljudske skupine za pravičnost in pošteno življenje. Povojna doba je naučila mnoge ljudi prijetno živeti, in sicer v mnogih slučajih od krivično za časa vojne pridobljenih gmotnih sredstev. Razpasla se je mržnja do dela in v takem razpoloženju ter v izdatnem pomanjkanju prave vere v Boga se porajajo satanski naklepi za lahko pridobivanje tuje lastnin. In kjer je na poti kaka oseba, pa naj si sama mati, se ne ustavijo niti pred njo zločinske roke. Sadovi takega življenja odpadajo, kakor vidimo, na vsilicah. Če bi se vsi, ki jih muči nezmerana lakomnost po zemlji in denarju ter po ženah svojih bližnjih, vsaj malo zamislili v usodo tistih, ki se morajo iz svoje celice podati »na zadnjo pot«, bi bil človeški družbi prihranjen marsikateri nečloveški prizor. In tak prizor je brez dvoma usmrtni ali justifikacija, ki jo mnogi celo izkoriščajo v neke vrste naslade za krvave in nekrvave dogodke.

Usmrtni morilca Franca Podleska.

Franca Podleska je bil lansko leto obsojen od celjske porote na smrt radi zverinskega umora, katerega je izvršil dne 18. oktobra 1924 v Vojskem pri Brežicah nad posestnico Ano Klakočar, katero je po umoru skrival v kleti pod kupom repe, njeno stanovanje pa oropal. Prošnja za pomilostenje ni bila uslišana in Podlesku je bilo dne 22. t. m. javljeno, da bo naslednji dan obešen. Vest ga je silno potrla, vendar je preživel zadnjo noč povsem mirno. Spovednika spočetka ni hotel sprejeti, potem si je pa le premislil in g. kaplan Lukman ga je spovedal ter ostal celo noč pri njem. Pred polnočjo je zaužil Podleska golaž, svinjsko meso, salato ter telečjo pečenko in spil tričetr litra vina, pol litra piva in steklenico kisle vode. Ko so mu prinesli še 10 zetskih cigaret, jih je odklonil, češ, da so preslabe. Dali so mu nato 10 vardarskih, s katerimi se je zadovoljil. Tudi ponoči je bil večinoma miren, le nekaj časa je krčevito jokal. Po polnoči se je spovedal. Ob pol štirih zjutraj je bil obhajen, nakar je prebil do jutra z duhovnikom v skupni molitvi. — Že prejšnji dan je postavil krvnik na dvorišču sodišča vislice, pravzaprav samo navpičen steber, ki ima na vrhu železno kljuko, na katero se pritrdi vrh. Ob tričetr na 6. uro zjutraj je prišel na dvorišče sodni senat in kakih 100 oseb radovednega občinstva. Podleska sta privedla iz celice zvezanega dva jetniška paznika. Obsojenca so še enkrat prebrali obsodbo, nakar ga je predsednik izročil krvniku Mausnerju z besedami: »Gospod krvnik! Izvršite svojo dolžnost!« Krvnik Mausner je prijel obsojenca za roko, a ta je šel sam mimo in hladnokrvno po stopnicah do stebra. Ura je bila ravno šest, ko je krvnik s svojim pomagačem vrget Podlesku vrh okoli vratu, ki jo je pritrdil na ta način, da se je dotikala zanjka obsojenčevega tilnika. Nato je spodnesel stolček in Podlesku naglo okrenil glavo. V tem trenutku mu je zanjka že zlomila tilnik. Krvnik se je odkril in sporočil sodnemu dvoru, da je izvršil svojo dolžnost, nakar je pokril Podleskovo truplo s sivo rjuho. Obešenje je trajalo le samo štiri minute. Zdravnik je ugotovil nastop smrti tekom šestih minut. Ob tričetr na 7. uro se je krvnik vrnil in snel obešenca, nakar so ga položili v leseno nepobarvano krsto in ga prepeljali na bolniško pokopališče v Dobrovi pri Celju.

Izvršitev smrtne obsodbe v Ljubljani.

V torek, ob 6. uri zjutraj, se je izvršila v Ljubljani druga smrtna obsodba. Obešen je bil 38 let stari posestnik Simon Naglič iz Spodnjega Bernika pri Kranju. Simon Naglič se je povrnil leta 1921 iz Amerike, kamor je bil odpotoval v letu 1912, da si prisluži kaj denarja. To se mu je tudi posrečilo in vrnil se je precej dobro založen z dolarji. Kmalu po svojem povratku v domovino se je priženil na posestvo Katarine Žumer, ki mu je o priliki poroke izročila vse svoje imetje. V zakonu so se kmalu pojavila nesoglasja in Simon Naglič, človek odurnega značaja, se je obnašal proti svoji ženi, katero so vsi, ki so jo poznali, hvalili kot dobro in simpatično žensko, kmalu na najsurovejši način. Polastil se ga je tudi demon alkohola, kateremu se ni mogel dosti upirati in ki ga je slednjič pognal po njegovi lastni izpovedi tudi v zločin, ki ga je moral zdaj plačati s svojim življenjem. Življenje uboge Katarine je postalo pravo peklo. Da jo popolnoma poniža, si je Naglič slednjič izmislil peklenski načrt. Podkupil je mladega Franceta Žnidarja, da je ob njegovi navzočnosti posilil njegovo lastno ženo. Katarina je sramoto težko prenašala. A surovežu še ni bilo dovolj. Sklenil je, da jo

umori. Dne 10. oktobra 1924 je prišlo do katastrofe. Napadel je svojo nič hudega sluteto ženo na polju pri delu, jo pretepel, vrget na tla in jo slednjič ustrelil s samokresom. Decembra lanskega leta je bil obsojen na smrt in obsodba je bila potrjena. Razglasili so mu v ponedeljek, da bo naslednji dan obešen. V smrt je šel mirno in spravljen z Bogom.

Vozni red, veljaven od 5. junija 1925, je pravkar izšel ter se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Nova gostilniška obrt. V Cafovi ulici (preje bioskop) je uredil znani vintrežec g. Gjuro Valjak novo veliko meščansko restavracijo, ki ima krasen, prahu prosti vrt. Obširneje v današnjem oglasu.

Olepašanje mesta. Kakor smo doznali, bo razen prednjega dela, ki je last g. Pregrada, tudi drugi del nekdanjega hotela Stadt Wien, ki meji v Cafovo ulico (prejšnji bioskop) temeljito in lepo preurejen. Ta prostor je kupil znani vintrežec g. Gjuro Valjak in preuredil celi kompleks za veliko meščansko restavracijo, ki se že v kratkem otvori. Razun prostorne restavracijske dvorane je velik, prahu prosti vrt, ki bo gotovo eden izmed najlepših v Mariboru. Želimo, da bi imel gospod Valjak, ki nam je v Mariboru uredil že več lepih stvari, med drugim slovito Grajsko klet, s svojim novim podjetjem obilo uspeha in da mu izkaže občinstvo s svojim obiskom v polni meri zaslužno podporo za njegovo podjetnost.

Poziv na splavarske interese. Vsi interese, kateri so leta 1919, 1920, in 1921 spravili svoje splave brez podjetnikov skozi Falso vodo, naj se oglašijo na binško ponedeljek, 1. junija ob 9. uri pri Sv. Ožbaltu v gostilni Lamprecht v svrhu razdelitve od Falso elektrarne založene odkodnine za zamudo časa. Vsi naj prinesejo seboj splavne bolete mestnega magistrata Maribor ali fakture prejemnikov splavov za ta leta. Istočasno se naprošajo občine, da objavljajo ta oklic pri cerkvah. Na poznejše reklamacije se ne bode oziralo. Za interese: Peter Šarman, Sv. Ožbalt. 229

Kontinental, zavarovalna in povratno zavarovalna družba v Beogradu je sklenila razširiti svoj delokrog tudi na Slovenijo. Kakor izvemo, je Kontinental v stikih z največjimi zavarovalnimi družbami v inozemstvu. Od 1. junija 1925 prične poslovati glavno zastopstvo za Slovenijo, katero vodi inž. Otmar Derganc, Glavni trg šte. 16, Maribor. Opozorjamo na inserat v današnji številki.

Gospodarstvo.

KAJ NAJ DRŽIMO O ŠMARNICI IN DRUGIH SAMORODNIH TRTAH.

Časi se neprestano spreminjajo, a najbolj se spreminjajo po vsaki večji vojni ali kakšni drugi svetovni katastrofi. S časi obnem se spreminja tudi način človeškega življenja. V stiski za svoj obstoj poskusi človek marsikaj, česar bi se sicer nikoli ne bil lotil pod normalnimi okolščinami. Prav tako utegne človek napraviti ekstremne skoke v to ali ono stran tudi tedaj, ako ga je nenadoma obiskala posebna sreča.

Naš slovenski vinogradnik je že večkrat doživel nesrečne, včasih pa tudi srečne dni v sedanjem vinogradnem obdobju. Nesrečen je bil tisti čas, ko je trtna uš zasegla vse njegove nasade in je bil zategadelj primoran prerigrati parcelo za parcelo ter tako preobrnjena tla zasadi z novim trjem na ameriški podlagi. Trnjevo pot je hodil še celo takrat, ko so nasadi na ameriški podlagi že rodili zlahko kapljico, kajti ponujati jo je moral vinski trgovcem iz nevinorodnih nemških pokrajin bivše Avstro-Ogrske in to po cenah, ki niso bile baš previsoke. Kolo sreče se je zasukalo na njegovo stran šele tedaj, ko je v letih svetovne vojne poraba vina postala naenkrat izredno velika in so cene našim vinom porastle za 50 in še več odstotkov.

Bodimo si odkritosrčni in ne prikrivajmo te resnice. Ob koncu svetovne vojne so bili zares svetli trenutki za našega vinogradnika, ko je z eno samo trgatvijo poplačal malone vse stroške prejšnjih let. Pripetili so se celo slučajji, ko je izkupiček od ene same trgatve presegal kupno ceno celega vinograda, ki je bil nakupljen v prejšnjem letu. Prodalo se je vse vprek ne glede na izvor in kakovost vinskega produkta in vsakdo si je želel dobiti kakšen kos vinograda v svojo posest.

Spričo teh okolnosti so mnogi gospodarji začeli napravljati nove vinogradne nasade, da bi tako pomnožili vir dohodkov v svojem gospodarstvu. Kjer ni bilo ugodnih tal, so se zadovoljili tudi z manj ugodnimi legami. Da bi stroške za škropljenje in žvepljenje prihranili, so sadili takoimenovane samorodne trte ali direktne produktorje, to so nezlahne trine vrste, ki obilo rode, obnemem pa kljubujejo trtnim boleznim: peronospori in oidiju.

K samorodnim trtam prištevamo: šmarnico ali noa, klinton, york madeiro, elviro, otelo, delavare, herbemont, katawbo, jaquez, izabelo in druge. Nobena imenovanih trtnih sort pa se glede kakovosti ne more meriti z zlahkimi sortami, ki so v naših krajih razširjene, kakor moslavoc, burgundec, rizling, silvanec, zlahkna in druge. Zatorej tudi ne more veljati trditve privržencev šmarnice, da je vino iz tega produktorja alkoholno močnejše od drugih vin. Naj samo poskusijo ob času trgatve določiti množino sladkorja v tem ali onem moštu in prepričali se bodo, da trditve ne odgovarja resnici. Kakor znano, je alkoholna moč in vrednost poznejšega vina odvisna v največji meri od v moštu se nahajajočega sladkorja.

Opojno moč šmarnice je pripisovati brčkone neki drugi varini — metilnemu alkoholu, katerega so največji raziskovalci razen pravega vinskega alkohola ali etilnega alkohola našli v njej.